

BOTANISKA
TRÄDGÅRDEN
LUNDS UNIVERSITET

Tomat

Solanum lycopersicum

Fakta om växten

- Tomaten kommer ifrån Sydamerika och odlades av inkafolket. Växten är nära släkt med potatis och chili.
- Tomaten kom till Sverige på 1600-talet. Då trodde man att den var giftig och odlade den bara som prydnadsväxt. Den kallades ibland kärleksäpple.
- I affären säljs tomater som grönsak men det är egentligen ett bär! Fast det är också rätt att använda ordet *frukt*. Alla världens olika blommor som blivit *befruktade* ger frukt. Det gäller såväl äpplen som maskrosor. Så det är många frukter som vi inte äter.
- Tomater pollineras av humlor.
- Tomatens blommor är gula. Frukterna som utvecklas kan ha många olika färger och former. Prova att odla och äta något nytt och roligt!
- Man skiljer på högväxande tomater och busktomater. Högväxande tomater behöver bindas upp och "tjuvas". Det betyder att man nyper bort sidoskott som annars skulle stjäla växtkraft från huvudstammen. Busktomater behöver varken bindas eller tjuvas.
- Det röda färgämnet i tomaterna heter lykopen och det skyddar mot flera olika sjukdomar.
- Du kan frysa in tomater hela och senare använda dem till tomatsås.

På nästa sida: Lär dig odla tomat

Odling

- Man behöver *förkultivera* tomater inomhus så att de hinner mogna. Så fröna i slutet av mars om du ska plantera ut plantorna. Så i näringsfattig såjord, gärna i miniväxthus, och håll jorden fuktig. Fröna gror bäst i rumstemperatur.
- Ställ sådden ljust när fröna grott. När plantorna har fått ett eller två bladpar skolas de om i en större kruka. Använd en kruka med diametern 5-7 cm, fyll den med plantjord (mer näringsrik) och sätt plantan så djupt att jorden når upp till första bladparet. Då får du knubbigare plantor.
- Nu behöver plantorna massor av ljus, gärna i ett söderfönster. Nu vill de gärna också ha det lite svalare, 15-18 grader. Kanske kan du stänga av elementet under fönsterbrädan. Vattna när jorden börjat torka på ytan.
- När plantan är ca 15 cm hög kan den planteras om ännu en gång. Lyft försiktig ut jordklumpen ur krukans. Om rötterna syns är det dags. Bästa krukans är en mjölkförpackning. Skär av ovan delen och klipp av hörnen nedtill så att vatten kan rinna ut.
- När nattemperaturen är 8 grader eller mer kan krukorna sättas utomhus. Börja med en timme och öka sedan mer och mer under en veckas tid.
- Det är smidigt att välja busktomater som inte behövs bindas upp.
- Efter ett par veckor kan du ge extra näring till jorden. Vattna innan jorden hinner torka ut, men låt inte heller tomaterna stå för blött.

Växtskydd

- Odlas inte potatis i närheten av tomaterna. Det finns risk att mögel sprids.
- Om bladen rullar ihop sig kan det bero på att det varit för kallt på natten. Det gör inte tomaterna sämre.
- Det kan finnas risk för fler sjukdomar om du odlar i växthus.

Skörd

- Skörda tomaterna när de fått full färg, men inte hunnit bli för mjuka och övermogna.
- Förvara tomaterna i rumstemperatur. I kylskåp förlorar de smak.
- På hösten kan du ta in gröna tomater som får mogna inomhus.

